

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

KN-IV.431.39.2024

Poznań, 24 marca 2025 r.

Pani
Agnieszka Karkut
Prezes Zarządu
Stowarzyszenia Centrum Wspomagania
i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
„Bratek”
ul. Błękitna 8
62-004 Czerwonak

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne.

Zakres kontroli <i>(w tym: podstawa prawna, okres objęty kontrolą)</i>	Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 29 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie ¹ . Przedmiot kontroli obejmował prawidłowość gromadzenia i wydatkowania przez organizacje pożytku publicznego środków pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych ² . Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r.
Nazwa jednostki kontrolowanej	Stowarzyszenie Centrum Wsparcia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych „Bratek”, ul. Błękitna 8, 62-004 Czerwonak ³ .
Kontrolerzy	1. Anna Stanisławska – inspektor wojewódzki z Wydziału Kontroli Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu – kierownik zespołu kontrolnego – upoważnienie Wojewody Wielkopolskiego nr 1/25 z 8 stycznia 2025 r., 2. Monika Przybylska-Buchert – specjalista z Wydziału Kontroli Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, upoważnienie Wojewody Wielkopolskiego nr 1/25 z 8 stycznia 2025 r.
Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych	Kontrolę przeprowadzono w dniach od 10 stycznia do 3 lutego 2025 r.
Kierownictwo jednostki kontrolowanej	Zdzisław Bączkiewicz – Prezes Zarządu, Przemysław Konieczny – Wiceprezes Zarządu, Szczepan Cofta – Wiceprezes Zarządu, Marcin Bajerowicz – Członek Zarządu. Zgodnie z odpisem z Krajowego Rejestru Sądowego (KRS) ⁴ , do reprezentacji Stowarzyszenia oraz zaciągania zobowiązań majątkowych jest upoważniony prezes lub wiceprezes zarządu jednoosobowo bądź dwóch innych członków zarządu działających łącznie.

(akta kontroli: str. 1-24)

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1491 ze zm., zwanej dalej: „ustawą”.

² Zwanego dalej „p.d.o.f.”.

³ Zwane dalej „Stowarzyszeniem”.

⁴ Stan na 10 stycznia 2025 r.

II. Ocena kontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta.

Wojewoda Wielkopolski ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, gromadzenie i wydatkowanie przez Stowarzyszenie środków pochodzących z 1% p.d.o.f.

Ocenę uzasadnia:

- wydatkowanie środków pochodzących z 1% p.d.o.f. na prowadzenie działalności pożytku publicznego zgodnie z art. 27 ust. 2 ustawy,
- wyodrębnienie w ewidencji księgowej otrzymanych i wykorzystanych środków pochodzących z 1% p.d.o.f., zgodnie z wymogami ustawy,
- niewzywanie do przekazywania oraz nieprzekazywanie środków pochodzących z 1% p.d.o.f. na rzecz organizacji pożytku publicznego, które nie zostały uwzględnione w wykazie organizacji mających status organizacji pożytku publicznego, na które podatnik podatku dochodowego od osób fizycznych może przekazać 1% podatku, zgodnie z wymogami ustawy.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego.

Przewodniczący Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego zlecił Wojewodzie Wielkopolskiemu przeprowadzenie kontroli w Stowarzyszeniu, w zakresie prawidłowości gromadzenia i wydatkowania przez organizacje pożytku publicznego środków pochodzących z 1% p.d.o.f., wskazując okres kontroli od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r.

(akta kontroli: str. 2-5)

Celem Stowarzyszenia było⁵:

- 1) rozwijanie i propagowanie inicjatyw, postaw i działań sprzyjających wszechstronnej rehabilitacji osób niepełnosprawnych,
- 2) wytwarzanie atmosfery zaufania i szacunku w społeczeństwie,
- 3) upowszechnianie dotychczasowych osiągnięć i zamierzeń rozwojowych,
- 4) przyczynianie się do integracji działań z innymi organizacjami,
- 5) wpieranie organizacyjne i rzeczowe osób fizycznych i jednostek organizacyjnych, które podejmują działania na rzecz osób niepełnosprawnych,
- 6) inspirowanie poczynań na rzecz przestrzegania przez Państwo i samorządy lokalne postanowień:
 - a) „Standardowych Zasad Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych”, przyjętych podczas 48. sesji Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych w dniu 20 grudnia 1993 r.,
 - b) Uchwał Rady Europy i zaleceń Rady Ministrów dla Krajów Członkowskich, dotyczących wspólnej polityki wobec ludzi niepełnosprawnych,
 - c) Deklaracji z Reykjavíku – „Plan w Sprawie Równych Szans Dla Niepełnosprawnych Ludzi”,
 - d) uchwały Sejmu RP z dnia 1 sierpnia 1997 r. – „Karta Praw Osób Niepełnosprawnych”,

⁵ Zgodnie z treścią Statutu Stowarzyszenia, w brzmieniu obowiązującym od 15 lutego 2022 r.

- 7) budzenie świadomości społeczeństwa w zakresie:
 - a) skali problemów dotyczących osób niepełnosprawnych,
 - b) potrzeby rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych przez organy państwowe i samorządowe,
 - c) obowiązku aktywnego udziału w dokonywaniu oceny działań podejmowanych przez organy państwowe i samorządowe na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych w życiu społeczno-zawodowym,
- 8) opiniowanie zmian ustawowych związanych z rehabilitacją i integracją społeczną,
- 9) ocena zagrożeń w rehabilitacji i dążenie do ich wyeliminowania,
- 10) działalność profilaktyczna i przeciwdziałanie patologiom społecznym oraz uzależnieniom, w tym m.in. przeciwdziałanie narkomanii i alkoholizmowi wśród dzieci, młodzieży, osób dorosłych, osób niepełnosprawnych oraz osób zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
- 11) działalność na rzecz nauki, edukacji, oświaty i wychowania dzieci, młodzieży, osób dorosłych, osób niepełnosprawnych oraz osób zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
- 12) upowszechnianie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji wśród dzieci, młodzieży, osób dorosłych, osób niepełnosprawnych oraz osób zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
- 13) upowszechnianie kultury fizycznej, sportu, wypoczynku, turystyki i krajoznawstwa wśród dzieci, młodzieży, osób dorosłych, osób niepełnosprawnych oraz osób zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
- 14) działalność na rzecz młodzieży trudnej oraz zagrożonej niedostosowaniem społecznym,
- 15) promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy oraz zagrożonych zwolnieniem z pracy, w tym w szczególności osób niepełnosprawnych,
- 16) pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej, osobom niepełnosprawnym oraz wyrównywanie szans tych osób i rodzin,
- 17) przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i dyskryminacji oraz działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn, w szczególności dotkniętych niepełnosprawnością,
- 18) ochrona praw osób starszych, chorych, niepełnosprawnych, bez ograniczeń wiekowych i ich rodzin,
- 19) podejmowanie inicjatyw w zakresie ułatwienia funkcjonowania osób starszych, chorych, niepełnosprawnych bez ograniczeń wiekowych, niezaradnych życiowo w społeczeństwie i ich rodzin,
- 20) ochrona i promocja zdrowia,
- 21) działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka.

(akta kontroli: str. 38-47)

Art. 27 ust. 1 ustawy stanowi, że podatnik podatku dochodowego od osób fizycznych może, na zasadach i w trybie określonym w przepisach odrębnych, przekazać 1% podatku obliczonego zgodnie z odrębnymi przepisami na rzecz wybranej przez siebie organizacji

pożytku publicznego. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. Stowarzyszenie otrzymało z tytułu 1% p.d.o.f. środki finansowe w wysokości 110.054,00 zł.

(akta kontroli: str. 73, 168-193, 204-206)

Zgodnie z art. 27 ust. 2c ustawy, organizacja pożytku publicznego wyodrębnia w ewidencji księgowej otrzymane środki z 1% p.d.o.f. Ustalono, że Stowarzyszenie wyodrębniło w ewidencji księgowej otrzymane w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. środki finansowe z 1% p.d.o.f., stosując konto księgowe 700 opisane jako „Przychody 1%”.

(akta kontroli: str. 74)

Zgodnie z art. 27 ust. 2 ustawy, otrzymane przez organizację pożytku publicznego środki finansowe pochodzące z 1% p.d.o.f. mogą być wykorzystane wyłącznie na prowadzenie działalności pożytku publicznego. Ustalono, że w okresie od 1 stycznia⁶ do 31 grudnia 2022 r. Stowarzyszenie wydatkowało środki finansowe w kwocie 98.114,84 zł, na prowadzenie działalności pożytku publicznego, na następujące cele:

- 1) refundację kosztów zakupu leków, artykułów higienicznych, kosztów przystosowania łazienki dla osoby niepełnosprawnej, kosztów dojazdu osoby niepełnosprawnej na rehabilitację i konsultacje lekarskie, zakupu sprzętu potrzebnego do rehabilitacji, kosztów rehabilitacji i konsultacji specjalistycznych, turnusów rehabilitacyjnych,
- 2) zakup usług fizjoterapeutycznych,
- 3) opłaty z tytułu pobytów osób niepełnosprawnych na turnusach rehabilitacyjnych,
- 4) zakup usługi naprawy wyrobu medycznego (protezy).

(akta kontroli: str. 72, 84-128, 135-140, 165, 168-193, 195-206, 222-234)

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. Stowarzyszenie nie wydatkowało otrzymanych środków finansowych pochodzących z 1% p.d.o.f. na promocję polegającą na publicznym zachęcaniu do przekazania 1% p.d.o.f.

(akta kontroli: str. 72, 130)

Zgodnie z art. 27aa ust. 1 ustawy, organizacja pożytku publicznego, która została uwzględniona w prowadzonym przez Dyrektora Narodowego Instytutu Wolności wykazie organizacji mających status organizacji pożytku publicznego, na które podatnik podatku dochodowego od osób fizycznych może przekazać 1% podatku z zeznań podatkowych, nie może wzywać do przekazania lub przekazywać środków finansowych pochodzących z 1% p.d.o.f. na rzecz organizacji pożytku publicznego, które nie zostały uwzględnione w tym wykazie. Ustalono, że Stowarzyszenie nie przekazywało środków pochodzących z 1% p.d.o.f. na rzecz organizacji pożytku publicznego, które nie zostały uwzględnione w ww. wykazie. Ponadto Prezes Stowarzyszenia w złożonych wyjaśnieniach poinformowała, że „Stowarzyszenie (...) nie wzywało w roku 2022 do przekazywania środków finansowych pochodzących z 1% p.d.o.f. na rzecz innych organizacji pożytku publicznego” oraz „(...) nie przekazywało w 2022 r. środków pochodzących z 1% p.d.o.f. na rzecz innych organizacji pożytku publicznego”.

(akta kontroli: str. 72, 84-128, 130, 135-140, 165, 168-193, 195-206, 222-234)

⁶ Pierwszy wydatek został dokonany 23 lutego 2022 r.

IV. Stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia.

1. Stowarzyszenie ujęło w ewidencji księgowej wydatek⁷ niezgodnie z dokumentem źródłowym, tj. dokonało zapisu na koncie analitycznym przypisanym, zgodnie z przedłożonym Planem kont, do wydatków poniesionych na rzecz innego podopiecznego, co było niezgodne z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁸, w myśl którego księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i bieżąco, w zw. z art. 24 ust. 2 i 3 ww. ustawy, stanowiącym, że księgi rachunkowe uznaje się za rzetelne, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty, oraz za prowadzone bezbłędnie, jeżeli wprowadzono do nich kompletnie i poprawnie wszystkie zakwalifikowane do zaksięgowania w danym miesiącu dowody księgowe, zapewniono ciągłość zapisów oraz bezbłędność działania stosowanych procedur obliczeniowych.

(akta kontroli: str. 63-65, 72, 89, 100, 168)

Prezes Zarządu Stowarzyszenia w złożonych wyjaśnieniach podała, że doszło do pomyłki, poinformowała, że „(...) po kontroli błędny zapis zostanie sprostowany w dokumentacji dotyczącej 2024 r. za 2022 r. (...)” oraz zadeklarowała, że o zaistniałej sytuacji poinformuje zainteresowane osoby.

(akta kontroli: str. 233-234)

2. W sześciu przypadkach Stowarzyszenie dokonało płatności za zakup towarów lub usług z opóźnieniem wynoszącym od 7 do 59 dni (średnio ok. 30 dni), tj.:
 - a) faktura nr 30/11/2022 z 25 listopada 2022 r. – termin płatności minął 9 grudnia 2022 r., a zapłaty dokonano 16 grudnia 2022 r.,
 - b) faktura nr 1280/2022 z 16 listopada 2022 r. – termin płatności minął 23 listopada 2022 r., a zapłaty dokonano 16 grudnia 2022 r.,
 - c) faktura nr 1050/2022 z 21 września 2022 r. – termin płatności minął 28 września 2022 r., a zapłaty dokonano 8 listopada 2022 r.,
 - d) faktura nr 0227/2022 z 1 marca 2022 r. – termin płatności minął 8 marca 2022 r., a zapłaty dokonano 11 kwietnia 2022 r.,
 - e) faktura nr 5/08/2022 z 2 sierpnia 2022 r. – termin płatności minął 16 sierpnia 2022 r., a zapłaty dokonano 29 sierpnia 2022 r.,
 - f) faktura VAT nr 0520/2022 z 20 maja 2022 r. – termin płatności minął 27 maja 2022 r., a zapłaty dokonano 25 lipca 2022 r.

(akta kontroli: str. 98-101, 127, 165, 168-170, 172-174, 181-182, 187-188, 204-206)

Prezes Zarządu Stowarzyszenia, w odniesieniu do płatności wskazanych w lit. a-e, w złożonych wyjaśnieniach podała, że „zgodnie z podpisanymi porozumieniami czas na realizację płatności od momentu dostarczenia dokumentu do realizacji wynosi do 30 dni (...), [natomiast – przyp.] odsetki nie były naliczone, ani zapłacone”, natomiast w odniesieniu do płatności określonej w lit. f poinformowała, że „za nieterminowe

⁷ Z tytułu opłaty za pobyt podopiecznego na turnusie rehabilitacyjnym, na kwotę 1.080,00 zł.

⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 120 ze zm.

dostarczanie faktur odpowiadają podopieczni. Ponadto odsetki od zapłaty po terminie nie zostały naliczone ani zapłacone”.

(akta kontroli: str. 233-234, 248)

3. Stowarzyszenie wypłaciło na rzecz podopiecznej Stowarzyszenia środki tytułem zwrotu kosztów zakupu leków i leczenia w kwocie o 66,47 zł wyższej niż kwota zatwierdzona do wypłaty na podstawie dowodów księgowych przedłożonych przez przedstawiciela podopiecznej, tj. w kwocie 4.780,00 zł, zamiast 4.713,53 zł. Działanie to było niezgodne z § 9 ust. 3 „Regulaminu gromadzenia środków pieniężnych przez Stowarzyszenie Centrum Wspomagania i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych «BRATEK»”, który stanowił, że „zwrot użytych środków następuje na podstawie okazanego dokumentu księgowego wystawionego na Stowarzyszenie bądź na Podopiecznego lub na podstawie pisemnego oświadczenia Podopiecznego lub jego Przedstawiciela zawierającego zestawienie kosztów”.

(akta kontroli: str. 66-70, 102-126, 175-176)

Prezes Zarządu Stowarzyszenia w złożonych wyjaśnieniach podała, że „Panu (...) została błędnie wypłacona kwota 4.780 [zł – przyp.] tytułem «pomoc na zakup leków i leczenie» w dniu 31.05.2022 r. Kwota pomyłki została potrącona w kolejnym rozliczeniu, które miało miejsce 15.03.2023 roku”.

(akta kontroli: str. 148-149)

V. Zalecenia i wnioski.

Biorąc pod uwagę ustalenia zawarte w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym wnoszę o:

1. Prowadzenie ksiąg rachunkowych zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o rachunkowości.
2. Terminowe regulowanie zaciągniętych zobowiązań finansowanych ze środków pochodzących z 1% p.d.o.f.
3. Wypłacanie środków pochodzących z 1% p.d.o.f. zgodnie z treścią właściwych regulacji wewnętrznych, obowiązujących w Stowarzyszeniu.

VI. Pozostałe informacje.

Informację o sposobie wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynie ich niepodjęcia, należy przekazać w terminie 30 dni od daty doręczenia niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w trzech egzemplarzach: jeden dla kierownika kontrolowanej jednostki, drugi dla Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego, trzeci do akt kontroli.

Wojewoda Wielkopolski

Agata Sobczyk